

บันทึก

เรื่อง การแต่งตั้งผู้ถึงแก่กรรมให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ
(ปัญหาตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๙)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือ ที่ ทม ๐๒๐๒/๓๔๕๒๓ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้อนุมัติการแต่งตั้งนายประจักษ์ คุณะเกษม ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ ทางบริหารธุรกิจ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๒ และได้เสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๒ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นวันที่สภาสถาบันมีมติอนุมัติ แต่ในระหว่างการดำเนินการของทบวงมหาวิทยาลัย นายประจักษ์ คุณะเกษม ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๒

ทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๙ บัญญัติว่า “ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่เข้าราชการพลเรือนของสถาบัน” เท่านั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการขอแต่งตั้งบุคคลที่ถึงแก่กรรมไว้ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงขอหารือว่า แนวทางปฏิบัติในการขอแต่งตั้งผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ จะกระทำได้ประการใด หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) แล้ว มีความเห็นว่า ศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งหนึ่งในคณาจารย์ ตามมาตรา ๓๐ (๑)^๑ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่มิได้เป็นข้าราชการพลเรือนของสถาบัน ตามมาตรา ๓๑^๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ตามหลักทั่วไป การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ได้รับ

^๑ มาตรา ๓๐ คณาจารย์ในสถาบัน มีดังนี้

- (๑) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำ หรือศาสตราจารย์พิเศษ
- (๒) รองศาสตราจารย์
- (๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (๔) อาจารย์ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

^๒ มาตรา ๓๑ ศาสตราจารย์ประจำนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษของสถาบัน

ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่มิได้เป็นข้าราชการพลเรือนของสถาบัน

การแต่งตั้งจึงต้องมีสภาพบุคคลอยู่ในขณะที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแต่งตั้ง ถ้าบุคคลนั้นถึงแก่ความตายไปก่อนที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งย่อมถือว่าสิ้นสภาพบุคคลแล้ว ไม่อาจมีสิทธิและหน้าที่ของบุคคลได้ นอกจากนี้ การแต่งตั้งผู้ถึงแก่ความตายแล้วให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษตามกรณีที่มาหรือมานี้ก็มิได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือกฎหมายใดให้กระทำได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การแต่งตั้งนายประจักษ์ คุณะเกษม ซึ่งถึงแก่ความตายแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ จึงไม่อาจกระทำได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓